

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

І.А. Островський, Н.М. Сіренко, К.О. Кожокіна

**ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ”**

(для слухачів другої вищої освіти факультету
післядипломної освіти і заочного навчання, спеціальностей
7.050106 – «Облік і аудит» і 7. 050107 - “Економіка підприємства”)

Харків – ХНАМГ – 2010

Програма і робоча програма навчальної дисципліни „**Економічна історія**” (для слухачів другої вищої освіти факультету післядипломної освіти і заочного навчання, спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і 7. 050107 - “Економіка підприємства”). / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва, уклад.: І.А. Островський, Н.М. Сіренко, К.О. Кожокіна – Х.: ХНАМГ, 2010. – 26 с.

Укладачі : І.А. Островський, Н.М. Сіренко, К.О. Кожокіна

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доцент, кандидат економічних наук Пушкар Т.А.

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства № 3 від 03 листопада 2009

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	4
1 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	7
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ	
ДИСЦИПЛІНИ.....	9
2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	9
2.2. Зміст дисципліни.....	10
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту...	22
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	25

ВСТУП

Для формування сучасного економічного мислення, підготовки фахівців нового покоління треба спиратися на фундаментальні знання, зокрема історичні, вихідні для всебічного вивчення різноманітних соціально-економічних процесів. Такі знання покликаний надати навчальний курс «Економічна історія».

Дисципліна «Економічна історія» є нормативною слухачів другої вищої освіти напряму підготовки – 0501 „Економіка та підприємництво” спеціальностей 7.050107 - “Економіка підприємства” і 7.050106 - „Облік і аудит”. Програма курсу включає матеріали, що підготовлені відповідно до місця навчального предмету в структурно-логічній схемі, передбаченої освітньо-професійною програмою бакалавра.

Участь нашої держави в Болонському процесі обумовлює впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, що є нашим національним варіантом ECTS. Виходячи з кредитно-модульної системи організації навчального процесу, п'ятнадцять тем зведені в два змістові модулі (далі ЗМ).

Програма навчальної дисципліни складена на основі:

- ГСВО України: ОКХ спеціаліста напряму підготовки 0501–«Економіка і підприємництво» 2004 р.;
- ГСВО: ОПП перепідготовки спеціаліста напряму 0501–«Економіка і підприємництво» 2003 р.
- СВО ХНАМГ Навчальні плани підготовки перепідготовки спеціалістів напряму 0501–«Економіка і підприємництво» спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і 7. 050107 - “Економіка підприємства” 2006 р.

Програма ухвалена на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства ХНАМГ (протокол №3 від 03.11.2009 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. *Мета:* формування системи знань з порівняльного історико-економічного аналізу моделей розвитку світового господарства на основі глибокого вивчення господарського досвіду минулих поколінь у різних країнах та в різні епохи.

Завдання: певні уявлення щодо зміни форм господарського розвитку в історичній послідовності; напрямки цих змін; зв'язок сучасних господарських форм та їх історичних аналогів; зв'язок економічної політики з господарським досвідом попередніх поколінь.

1.1.2. *Предмет:* організаційно-економічні форми господарського розвитку людства на окремих етапах його історії.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки спеціаліста

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
1) макроекономіка; 2) мікроекономіка	державне регулювання економіки; інвестування;

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль *Економічна історія*
(назва модулю)

(1,5 / 54)
(кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Історія економічного розвитку зарубіжних країн
(назва змістового модулю)

(0,5 / 18)
(кількість кредитів/годин)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

- 1.1. Господарські форми економіки стародавнього світу, феодальна система господарства.
- 1.2. Мануфактурний період світової економіки (XVI-XVIII ст.).
- 1.3. Епоха переходу до індустріального суспільства (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).
- 1.4. Господарство провідних країн світу в останній третині XIX – на початку XX ст.

1.5. Господарство провідних країн світу в міжвоєнний період та після Другої світової війни.

1.6. Загальна характеристика економіки країн, що розвиваються

ЗМ 2. Економічна історія України

(назва змістового модулю)

(1,0 / 36)

(кількість кредитів/годин)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

2.1. Господарство українських земель у період від найдавніших часів до V ст. н.е.

2.2. Розвиток феодальної системи господарства в українських землях (VI – XVI ст.).

2.3. Господарство українських земель в умовах панування феодальної системи (XVI – XVIII ст.).

2.4. Криза феодально-кріпосницької системи та розвиток капіталістичних відносин у XIX ст.

2.5. Господарство України наприкінці XIX – на початку XX століття.

2.6. Господарство України в міжвоєнний період.

2.7. Економіка України в роки Другої світової війни та повоєнної відбудови (1939 – 1950 рр.).

2.8. Господарський розвиток України в 50 – 60-ті роки XX ст.

2.9. Економіка незалежної України в 90-ті роки XX ст.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1	2	3
Репродуктивний рівень: Аналізувати сучасні документи та історичні матеріали, що відтворюють закономірності життя українського народу в минулому, визначати особливості сучасного соціально-політичного розвитку українського суспільства та його перспективу;	Виробнича	Аналітична
Алгоритмічний рівень: За результатами аналізу історичних джерел та історіографічної літератури, зважаючи на ознаки соціально-історичних епох та критерії	Виробнича	Організаційна

1	2	3
причинно-наслідкових зв'язків історичних процесів, визначити періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в Україні.		
Евристичний рівень: На основі аналізу соціально-економічного розвитку країн світу, концептуальних підходів до трактування економічних явищ та процесів у різних теоріях і вченнях, прогнозувати оптимальні шляхи вирішення проблем соціально-економічного розвитку країни на постіндустріальному етапі цивілізації..	Виробнича	Організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Економічна історія України і, світу: Підручник/ За ред. Б. Д. Лановика. — К.: Вікар, 1999. — 737 с.
2. Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. — К.:Знання, 2008. — 647 с.
3. Леоненко П.М., Юхименко П.І. Економічна історія: Навч.посіб. — К.: Знання-Прес, 2004. — 435 с.
4. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Історія економіки та економічної думки» (для студентів 2 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» та 6.030509 «Облік і аудит») / Укл.: С.І. Штефан — Харків: ХНАМГ, 2009. — 92 с.
5. Тексти лекцій з «Історії економіки та економічної думки» (для студентів напряму підготовки: 6.030504 — «Економіка підприємства», 6.030509 — «Облік і аудит») / Авт.: Г.В.Стадник, В.П.Решетило, С.І.Штефан — Харків: ХНАМГ, 2008. — 200 с.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Економічна історія

Мета вивчення: формування системи знань з порівняльного історико-економічного аналізу моделей розвитку світового господарства на основі глибокого вивчення господарського досвіду минулих поколінь у різних країнах та в різні епохи.

Предмет дисципліни: організаційно-економічні форми господарського розвитку людства на окремих етапах його історії.

Змістові модулі: історія економічного розвитку зарубіжних країн; економічна історія України.

Economic history

Purpose of study: organizational-economic forms of development of mankind at separate stages of its history.

Subject of discipline: formation of system of knowledge with application of the comparative historical and economic analysis of models of development of the world economy on the basis of deep studying economic experience of the previous generations in the different countries and during different epoch.

Modules of the contents: history of economic development of foreign countries; economic history of Ukraine.

Экономическая история

Цель изучения: организационно-хозяйственные формы развития человечества на отдельных этапах его истории.

Предмет дисциплины: формирование системы знаний с применением сравнительного историко-экономического анализа моделей развития мирового хозяйства на основе глубокого изучения хозяйственного опыта предыдущих поколений в разных странах и в разные эпохи.

Модули содержания: история экономического развития зарубежных стран; экономическая история Украины.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

2.1.1. Структура навчальної дисципліни

Призначення: підготовка бакалавра	Напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів , відповідно ECTS – 3,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 54	Напрям підготовки – 0501 - «Економіка та підприємництво» Спеціальности - 7.050106 - «Облік і аудит» (О і А) 7.050107 - «Економіка підприємства» (ЕП) Освітньо-кваліфікаційний рівень – спеціаліст	Нормативна Рік підготовки – перший Семестр – другий Аудиторні заняття (годин): Лекції – 6 Самостійна робота – 48, з них контрольна робота - 15 Від підсумкового контролю – залік
Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і позааудиторної роботи становить 11% до 89%		

2.1.2. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами заочної форми навчання)

Спеціальність (шифр, аббревіатура)	Форма навчання	Семестр (и)	Години									Іспити (семестри)	Заліки (семестри)
			Всього	Ауд	у тому числі			Самості йна робота	у тому числі				
					Лекції	Практ	Лаб.		Кон. роб	КП/КР	РГР		
7.050107 - ЕП	Заочна	2	54	6	6	-	-	48	15	-	-	-	2
7.050106 - (О і А)	Заочна	2	54	6	6	-	-	48	15	-	-	-	2

2.2. Зміст дисципліни

2.2. 1. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль *Економічна історія*

(1,5 / 54)

(назва модулю)

(кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Історія економічного розвитку зарубіжних країн

(0,5 / 18)

(назва змістового модулю)

(кількість кредитів/годин)

1.1. Господарські форми економіки стародавнього світу, феодальна система господарства.

Роль історико-економічного аналізу у формуванні економічної культури господарських кадрів. Концепція розвитку галузей господарства, соціально-економічних інститутів і категорій. Зв'язок історико-економічного пізнання з розвитком економічних знань в цілому. Актуальність вивчення історії господарства України у світовому контексті. Періодизація економічної історії.

Характеристика господарського розвитку за первісної доби. Матеріальна культура первісного суспільства. Аналіз найважливіших рис первісної доби. Особливості східного рабства. Господарство Стародавньої Греції. Рабовласництво в Греції, розвиток торгівлі, ремесла. Економічний розвиток і занепад Античного Риму. Характеристика 3-х етапів розвитку Римської держави. Структурні зміни в ремеслі, розвиток ярмаркової торгівлі. Розклад античної власності, втрата рабством свого виробничого значення, натуралізація і аграризація економіки. Загострення соціальних суперечностей. Господарство скіфів, грецьких і римських колоній Північного Причорномор'я.

Загальна характеристика господарства Європи в 5 – 15 ст. Темпи розвитку феодальних господарств. Шляхи формування, форми і типи власності феодальної системи господарства. Розвиток сільського господарства як панівної форми європейської економіки протягом 5 – 15 ст. Агрокультура і сільськогосподарська техніка. Розвиток багатогалузевого господарства та територіальної спеціалізації. Урбанізація Західної Європи з 11 ст., переростання міст на центри ремісничого виробництва і торгівлі. Визволення селян від особистої залежності, становлення сільських комун. Розвиток міжнародної,

посередницької торгівлі, експортного ремесла. Основна організаційна форма ремесла – цехи. Розпад цехового ладу в 14-15 ст. Зростання значення торгівлі, яка мала корпоративний характер. Торгові гільдії. Утворення загальнонаціональних ринків. Розвиток банківської системи. Виникнення кредиту.

1.2. Мануфактурний період світової економіки (XVI-XVIII ст.).

Основні аспекти розвитку господарства країн Західної Європи. Аналіз економічних причин і наслідків великих географічних відкриттів. Розвиток мануфактурного виробництва. Зрушення в сфері обігу і розподілу. Переростання простого товарного виробництва в ринкове, розвиток міжнародного поділу праці, формування національних, європейських та світового ринків товарів і грошей. Зародження і розвиток індустріального суспільства у країнах Європи. Колонізація Північної Америки. Війна за незалежність та утворення США. Особливості економічного розвитку країн Центральної, Південно-Східної та Східної Європи.

1.3. Епоха переходу до індустріального суспільства (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).

Визначення суті та характеристика основних етапів промислового перевороту. Характеристика промислового перевороту у провідних країнах світу. Особливості промислового розвитку. Створення національних фінансово-кредитних систем.

1.4. Господарство провідних країн світу в останній третині XIX – на початку XX ст.

Структурні зрушення в національних господарствах окремих країн. Характеристика процесу індустріалізації. Сутність НТР, розвиток нових галузей економіки. Перехід від аграрної до індустріальної цивілізації.

Характеристика трьох типів промислово розвинених країн: американський – з відносно високим, німецький – з середніми, англійський – з найнижчими темпами розвитку промислового виробництва. Здійснення економічного розвитку країн переважно екстенсивним шляхом. Перехід від моно- до поліцентризму. Радикальні перетворення в аграрному секторі

економіки світу. Розвиток фермерства. Особливості аграрного розвитку у Німеччині. Характеристика двох шляхів розвитку сільського господарства в США, Японії та європейських країнах: революційним (з переходом на індустріальну основу) та еволюційним, або поступовим переростанням господарств з феодальних у фермерські. Утворення світового господарства як системи світогосподарських відносин, матеріальної основи індустріальної цивілізації. Матеріальною основою формування світового господарства явилось машинне виробництво, міжнародний поділ праці, завершення формування світового ринку. Включення національного виробництва до системи міжнародної спеціалізації та кооперації.

1.5. Господарство провідних країн світу в міжвоєнний період та після Другої світової війни.

Подолання економічних наслідків першої світової війни та стабілізація господарства. Роль Версальського договору 1919 р. у післявоєнному економічному розвитку країн світу. Характеристика ознак економічної кризи 1929 – 1933 рр.. Економічний розвиток країн у 30-х роках 20 ст.. „Новий курс” президента США Ф.Д. Рузвельта. Відбудова економіки провідних країн світу, їх складний і суперечливий шлях господарського розвитку в міжвоєнний період. Сутність мілітаристської економіки Німеччини. Розвиток сільського господарства провідних країн світу напередодні другої світової війни.

Економіка країн світу в роки другої світової війни. Економічні наслідки другої світової війни. Значення плану Маршалла для відбудови європейської економіки. Динаміка та структурні зміни господарського розвитку другої половини 40 – 90-х років 20 століття. Діяльність урядів економічно розвинених країн, спрямована на всебічне забезпечення населення матеріальними і духовними цінностями. Господарське піднесення Японії та ФРН. Зміни у співвідношенні позицій трьох підсистем за рівнем розвитку та загальним економічним потенціалом. Особливості суті і темпів індустріалізації в них. Значення індустріалізації сільського господарства. Основні напрями і форми розвитку міжнародних економічних відносин. Особливості вивозу капіталу.

Особливості розвитку міжнародної торгівлі. Характеристика фінансової та грошово-кредитної системи економічно розвинених країн світу. Утворення міжнародних економічних об'єднань. Наймогутніше з них - Європейський Союз.

1.6. Загальна характеристика економіки країн, що розвиваються

Особливість економічного розвитку країн, що розвиваються . Процес формування мінімального промислового комплексу, початок процесу індустріалізації в цих країнах. Становлення нових індустріальних країн у 50 – 60-ті роки 29 ст. Характеристика основних рис та особливостей індустріалізації країн, що розвиваються.

ЗМ 2. Економічна історія України

(1,0 / 36)

(назва змістового модулю)

(кількість кредитів/годин)

2.1. Господарство українських земель у період від найдавніших часів до V ст. н.е.

Розвиток українських земель у праісторичні часи. Розвиток трипільської культури. Розвинене сільське господарство, високий рівень ремесла, будівництва, духовного життя, схожі з шумерською, мікенською культурами, роблять можливим вважати трипільців одним з найцивілізованіших народів неолітичної доби. Визначні риси бронзового віку в Україні. Розвиток залізної доби на території України (12 – 8 ст. до н.е.). Характеристика пшеворської, зарубинецької та черняхівської культур. Провідна риса господарського життя українського населення – безперервність економічного прогресу: від привласнюючого господарства мисливців і рибалок до відтворюючого землеробсько-тваринницького господарства.

2.2. Розвиток феодальної системи господарства в українських землях (VI – XVI ст.).

Процес становлення сільської територіальної громади під назвою „вервь”(самостійні родини – дворища, об'єднані сусідством і економічними зв'язками) протягом 5 -7 ст. у східнослов'янських племен. Характеристика поземельних відносин. Формування приватної земельної власності у період

Київської держави (кінець 9 – середина 12 ст.). Характеристика князівського (доменіального), боярського, церковного землеволодіння. Формування у 11 – 12 ст. васальних відносин. Утворення різних категорій феодально залежного селянства з рабів вільних членів громади. Характеристика категорій залежних селян в Київській Русі княжої доби.

Зміцнення землеволодіння князів і бояр. Ієрархічна структура землеволодіння. Юридична сторона сенйоріально-васальних відносин. Формування великого землеволодіння і феодально залежного селянства в 11-13 ст.. Зростання приватновласницьких вотчин в 12- першій половині 13 ст.. Селянські господарства – основа економічного життя. Загарбання українських земель іноземними державами, зміни у земельних відносинах. Особливості господарського розвитку українських земель в другій половині 14 – 15 ст. в складі Польського королівства і Великого князівства Литовського. Особливості розвитку ремесел і міст в українських землях. Характер та форми внутрішньої та зовнішньої торгівлі Київської Русі.

2.3. Господарство українських земель в умовах панування феодальної системи (XVI – XVIII ст.).

Аграрні відносини в Україні у 16 – першій половині 17 ст.. Зміни у структурі феодального землеволодіння, пов'язані з розвитком козацького землеволодіння. Розвиток фільваркового господарства. У результаті Визвольної війни українського народу середини 17 ст. на більшій території України основними формами землеволодіння стали держава, козацька, селянська власність, було скасовано кріпосне право. Збереження напівфеодальних землеволодінь, монастирів, дрібної шляхти стало прецедентом для відродження кріпосницьких відносин. Виникнення в Гетьманщині приватних та рангових землеволодінь козацької старшини. Економічна система Запорозької Січі, розвиток торгівлі та фінансів. Зруйнування Запорозької Січі 1775р.. Закріпачення селян і козаків наприкінці 18 ст. У промисловості України мануфактурний період почався в 16 ст. одночасно з країнами Західної Європи. Великі централізовані мануфактури з'являються в другій половині 18 ст. В

умовах панщинно-кріпосницької системи відбувається розвиток мануфактури. Застосування праці кріпосних селян. Зміцнення економічних зв'язків окремих районів. Процес утворення національного ринку, як складового елементу європейської й світової господарської системи.

2.4. Криза феодально-кріпосницької системи та розвиток капіталістичних відносин у ХІХ ст.

Передумови промислового перевороту в Україні. Розвиток української економіки у дореформений період. Розвиток транспорту. Криза феодально-кріпосницької системи. Прискорення процесу створення великої машинної індустрії. Виникнення нових галузей виробництва. Сільське господарство України в дореформений період. Сутність аграрної реформи 1848 року.

2.5. Господарство України наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття.

Сутність індустріалізації в Україні. Її фактори. Сутність селянської реформи 1861 року. Прогресивне значення реформи. Зародження і розвиток кооперативного руху. Ініціатор організації першого споживчого кооперативу – харківська громада. Виникнення і розвиток кредитних товариств. Розвиток кредитної і виробничої кооперації. Головні форми організації внутрішньої торгівлі в Україні у 19 ст.: ярмаркова, базарна та постійна стаціонарна торгівля. Характеристика змін у внутрішній торгівлі. Зростаюча роль товарних бірж. Розвиток зовнішньої торгівлі. Зростання торгівлі через чорноморсько-азовські порти. Сутність зовнішньої політики царського уряду. Митна політика. Роль ярмаркової торгівлі. Розширення зовнішньоекономічних зв'язків західноукраїнських земель. Характеристика змін в фінансово-кредитній системі. Податкова та бюджетна політика. Впорядкування фінансово-грошової системи. Сутність грошової реформи 1862р. Розвиток банків, інтенсивне зрощення банківського капіталу з промисловим.

2.6. Господарство України в міжвоєнний період.

Стан економіки України в 1914 – 1921рр. Характеристика складного і суперечливого етапу економічної історії України, ознаменованого національно-демократичною революцією 1917 -1919 рр. Проведення аграрної реформи.

Характеристика економіки „ воєнного комунізму”. Перехід до нової економічної політики. Її суть та прогресивний характер. Проведення індустріалізації та колективізації в Україні. Аналіз позитивних та негативних наслідків їх в УРСР. Особливості економічного розвитку західноукраїнських земель в 20 – 30-х роках 20 століття.

2.7. Економіка України в роки Другої світової війни та повоєнної відбудови (1939 – 1950 рр.).

Господарство України в роки другої світової війни. Відбудова господарства в повоєнні роки. Перебудова та розвиток української промисловості. Важлива роль у цьому процесі належала машинобудуванню та металообробці. Зміна географії промисловості. Розвиток сільського господарства. Сутність аграрної політики держави. Розвиток соціальної сфери.

2.8. Господарський розвиток України в 50 – 60-ті роки ХХ ст.

Промисловий розвиток на основі підвищення рівня технічної оснащеності. Механізація та автоматизація виробничих процесів. Перегляд економічної політики країни, курс на прискорений розвиток легкої промисловості. Криза старого управління та планування. Реформа 1957 р. Її наслідки. Перебудова управління сільським господарством у 1962р. Наслідки аграрної політики. Зміцнення командно-адміністративної системи управління суспільством. Проведення реформи 1966 – 1970 рр., аналіз її слабких місць. Характеристика нового етапу перетворень у системі керівництва господарством розпочатого з 70-х рр.. Аналіз економічного розвитку. Грошова реформа 1961 року. Внесення змін у податкову політику. Характеристика бюджетної політики. Перебудова (у 1987р.) банківської системи. Розвиток невиробничої сфери. Протягом 50 -80-х рр.. торгівля і громадське харчування перетворюється на самостійну галузь господарства з власною матеріально-технічною базою, організаційною структурою і трудовими ресурсами. Рішення житлової проблеми.

2.9. Економіка незалежної України в 90-ті роки ХХ ст.

Об’єктивна необхідність перебудови України на основі ринкових відносин. Вирішення питань власності. Приватизація державних заводів і

фабрик. Необхідність структурної перебудови господарства країни в умовах незалежності. Кризовий стан економіки. Особливості трансформаційного перехідного періоду. Реформування усіх сфер життєдіяльності суспільства. Бюджетно-податкова політика, кредитна , грошова, аграрна. Актуальність вирішення соціальних проблем суспільства. Підвищення життєвого рівня населення. Державна політика зайнятості. Необхідність економічного зростання. Сутність зовнішньоекономічної політики України. Участь країни у світовому господарстві.

2.2.2. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб .	СРС
Модуль ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ	1,5/54	6	-	-	48
ЗМ 1. Історія економічного розвитку зарубіжних країн	0,5/18	2	-	-	16
ЗМ 2. Економічна історія України	1,0/36	4	-	-	32

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення лекційних аудиторних занять. Найбільш складні теоретичні питання винесено на розгляд і обговорення під час лекцій. Також велике значення в процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів.

2.2.3. Лекційний курс (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями (шифр, аббревіатура) 7.050107 ЕП, 7.050106 О і А
ЗМ 1. Історія економічного розвитку зарубіжних країн	2
Господарські форми економіки стародавнього світу, феодальна система господарства.	0,5
Мануфактурний період світової економіки (XVI-XVIII ст.).	-
Епоха переходу до індустріального суспільства (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).	0,5
Господарство провідних країн світу в останній третині XIX – на початку XX ст.	0,5
Господарство провідних країн світу в міжвоєнний період та після Другої світової війни.	0,5
Загальна характеристика економіки країн, що розвиваються	-
ЗМ 2. Економічна історія України	4
Господарство українських земель у період від найдавніших часів до V ст. н.е.	-
Розвиток феодальної системи господарства в українських землях (VI – XVI ст.).	0,5
Господарство українських земель в умовах панування феодальної системи (XVI – XVIII ст.).	0,5
Криза феодально-кріпосницької системи та розвиток капіталістичних відносин у XIX ст.	0,5
Господарство України наприкінці XIX – на початку XX століття.	0,5
Господарство України в міжвоєнний період.	0,5
Економіка України в роки Другої світової війни та повоєнної відбудови (1939 – 1950 рр.).	0,5
Господарський розвиток України в 50 – 60-ті роки XX ст.	0,5
Економіка незалежної України в 90-ті роки XX ст.	0,5
РАЗОМ	<u>6</u>

2.2.4. Практичні (семінарські) заняття (заочне навчання)

Не передбачено

2.2.5. Індивідуальні завдання: контрольна робота

Тематика і порядок обрання тем контрольних робіт

1. Значення економічної історії України в дослідженні економічних проблем сучасності.
2. Матеріальна культура стародавніх цивілізацій.

3. Розвиток зовнішньої торгівлі у країнах Стародавнього Сходу і Античної Греції.
4. Розвиток товарно-грошових відносин Античного Риму.
5. Економічна раціональність цехового ладу середньовічного ремесла.
6. Господарський розвиток Західної Європи від Античності до Середньовіччя.
7. Характер європейської торгівлі в середні віки, її головні шляхи і райони.
8. Особливості мануфактурного періоду в розвитку промисловості в країнах Західної Європи, США.
9. Формування і розвиток внутрішніх національних і світового ринку.
10. Генеза індустріального суспільства у країнах Західної Європи (16-18 ст.).
11. Суть промислового перевороту. Особливості його у Великобританії, Німеччині, Австрії і США.
12. Особливості індустріалізації США, Німеччині, Великобританії.
13. Розвиток сільського господарства США, Японії та європейських країн.
14. Міжнародні економічні відносини у 19 столітті. Формування світового ринку.
15. Подолання економічних наслідків першої світової війни.
16. Розвиток сільського господарства провідних країн світу напередодні другої світової війни.
17. Сутність мілітаристської економіки Німеччини в 30-40х роках 20 століття.
18. Світова економічна криза 1929-1933рр. і економічний розвиток у 30х роках 20 століття.
19. Економічні наслідки другої світової війни.
20. Динаміка та структурні зміни господарського розвитку другої половини 40-х років XX - початку XXI ст.
21. Розвиток міжнародних економічних відносин на сучасному етапі.
22. Нові індустріальні країни: їхнє становлення і економічний розвиток.
23. Характеристика процесу феодалізації селян в Україні.
24. Господарство Українських земель у праісторичні часи.
25. Господарський розвиток українських земель в другій половині 14-15 ст.

26. Розвиток ремесел і промислів на території України в 16 – 18 ст.
27. Розвиток внутрішньої та зовнішньої торгівлі Київської Русі.
28. Аграрні відносини в Україні в 16-першій половині 17 ст.
29. Аграрна еволюція українських земель у другій половині 17-18 ст.
30. Землеволодіння на правобережних та західноукраїнських землях.

Особливості селянського землеволодіння в 16- 18 ст.

31. Економічна система Запорозької Січі. Розвиток торгівлі та фінансів.
32. Суть та основні етапи промислового перевороту в Україні у 19 – на поч. 20 ст.
33. Індустріалізація України (19-20 ст.)
34. Аграрні реформи та розвиток сільського господарства в 60-х роках 19 ст. – на початку 20 ст.
35. Зародження і розвиток кооперативного руху в Україні.
36. Розвиток внутрішньої торгівлі в Україні протягом 19- на початку 20 століть.
37. Роль України в системі світового ринку (19 – поч.. 20 ст.).
38. Економіка України в 1914-1921 рр.
39. Політика “воєнного комунізму” та НЕП в Україні.
40. Економіка Української РСР в часи індустріалізації та колективізації.
41. Західноукраїнські землі в 20-30рр.20 століття.
42. Господарство України в роки другої світової війни.
43. Відбудова і розвиток промисловості України в післявоєнні роки.
44. Народне господарство України у 50-80х роках 20 ст.
45. Характеристика розвитку невиробничої сфери в другій половині 20 ст.
46. Об’єктивна необхідність перебудови України на основі ринку.
47. Вирішення соціально-економічних проблем в ході ринкових перетворень.
48. Актуальність аграрної реформи в сучасній Україні.
49. Зовнішньоекономічна політика України на сучасному етапі .
50. Україна і світовий ринок.

Номер теми обирається за двома останніми цифрами залікової книжки:

Дві останні цифри залікової книжки	Цифра зменшення	Номер теми контрольної роботи
01-50	-	01-50
51-99	50	51-49
00	-	50

За змістом контрольна робота є письмовою формою самостійної роботи слухачів, які, спираючись на теоретичні знання дисципліни, розробляють план, використовують літературу з теми, зокрема, періодичну, і оформляють текст за відповідними вимогами. Розмір контрольної роботи – 15-18 аркушів з вступом, двома-трьома питаннями для розгляду, висновками й списком літератури. Формою поточного контролю є захист роботи з наступним допуском до заліку.

2.2.6. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем.

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1. Історія економічного розвитку зарубіжних країн	16	
1. Огляд основної та додаткової літератури	3	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	2	Конспект
3. Самостійний розгляд тем 1.2 „Мануфактурний період світової економіки (XVI-XVIII ст.)” і 1.6 „Загальна характеристика економіки країн, що розвиваються”.	6	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань.	2	Відповіді у зошиті
5. Обговорення та вибір теми контрольної роботи	3	Тема, план контрольної роботи
ЗМ 2. Економічна історія України	32	
1. Огляд основної та додаткової літератури	9	Конспект

Продовження табл.

1	2	3
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	3	Конспект
3. Самостійний розгляд теми 2.1 „Господарство українських земель у період від найдавніших часів до V ст. н.е.”	4	
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	4	Конспект
5. Написання контрольної роботи. Подання на рецензування і захист контрольної роботи	12	Текст контрольної роботи
РАЗОМ	48	

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

2.3.1. Види та засоби поточного контролю

Види контролю та їх стислий зміст	Обсяг у годинах	
	Денне навчання	Заочне навчання
1. Тестування	-	1
2. Виконання та захист контрольної роботи	-	15

2.3.2. Види та засоби підсумкового контролю

1. Залік за заліковими білетами, які включають два теоретичні питання і тести

2.3.3. Методи й критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- виконання контрольної роботи;
- тестування;
- складання заліку.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час захисту контрольної роботи і має метою перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання контрольної роботи.

Порядок і критерії оцінювання тестового контролю знань, навичок та вмінь студентів

Тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тестові завдання закритої форми

Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест-завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу „так - ні”; „правильно - неправильно” тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу „так-ні”. Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною. *Оцінюються – в 1 бал - одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.*

Проведення підсумкового контролю

Залік здійснюється у письмовій формі за заліковими білетами, що містять два теоретичні питання і тести. Залікові відповіді за білетами оцінюються з 2-бальною системою за національною шкалою («зараховано», «не зараховано»).

Оцінювання знань за 2-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку „зараховано” ставлять, якщо:

- студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів;
- теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог.

Оцінку „не зараховано” ставлять, якщо теоретичні питання нерозкриті, студент не може виконати завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Економічна історія України і, світу: Підручник/ За ред. Б. Д. Лановика. — К.: Вікар, 1999. — 737 с.	1 - 2
2. Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. — К.:Знання, 2008. — 647 с.	1 - 2
3. Леоненко П.М., Юхименко П.І. Економічна історія: Навч.посіб. — К.: Знання-Прес, 2004. — 435 с.	1 - 2
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Багалій Д. Історія Слобідської України. — Харків, 1991.	1 - 2
2. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм: У 3-х т. — К.: Основи, 1995-1997.	1 - 2
3. Грушевський М. Очерки истории украинского народа. - К., 1990.	1 - 2
4. Лойберг М. История экономики. Учебное пособие. - М.: Экономика, 1992.	1 - 2
5. Экономическая история зарубежных стран: Курс лекций / Н.Полетаева, В.Голубович, Л. Пашкевич и др.; под общ. ред. В.Голубовича. - Минск, 1997.	1 - 2
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Тексти лекцій з «Історії економіки та економічної думки» (для студентів напряму підготовки: 6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 – «Облік і аудит»)/ Авт.: Г.В.Стадник, В.П.Решетило, С.І.Штефан – Харків: ХНАМГ, 2008. – 200 с.	1 - 2
2. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Історія економіки та економічної думки» (для студентів 2 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» та 6.030509 «Облік і аудит»)/ Укл.: С.І. Штефан – Харків: ХНАМГ, 2009. – 92 с.	1 - 2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Островський Ігор Анатолійович

Сіренко Наталія Миколаївна

Кожокіна Катерина Олександрівна

Програма і робоча програма навчальної дисципліни
„Економічна історія”

(для слухачів другої вищої освіти факультету післядипломної освіти і
заочного навчання, спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і
7.050107 - «Економіка підприємства»)

Комп'ютерна верстка: Н.М. Колісник

План 2010, поз. 344 Р

Підп. до друку 28.04.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 15 пр.

Формат 60х84 1/16

Ум. друк. арк. 1,1

Зам. № 6293

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001